

DİYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DERGİSİ

DİNİ, AHLÂKÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

2. Cilt

Haziran - Temmuz 1963

6 - 7. Sayı

عَنْ أَبِي ذَرٍّ جُنْدُبِ بْنِ جُنَادَةَ وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ مَعَاذِ بْنِ جَبَلٍ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 قَالَ : اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّبِيَّةَ الْحَسَنَةَ تَحْمُّهَا
 وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ . رواه الترمذی وقال حديث حسن
 وفي بعض النسخ حسن صحيح

Ebû Zer ile Muâz b. Cebel (R. A.)'in rivayetlerine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: «Her nerede olursan ol, Allah'dan sakın, bir fenalık (günah)'dan sonra da bir iyilik yap ki, o fenalığı yok etsin, halk'a da güzel muamelede bulun, onlarla iyi geçin.»

Bu hadîs-i şerîfi Tirmizî, hadîsi hasen, bâzı nüshalarda da Hasen ve sahihtir, diye rivayet etmiştir.

Üç kısa cümleden ibaret olan bu hadîs-i şerîf, lâfzı az, mânâsı çok olan hadîslerdendir. Takvâ kelimesi, koruma mânâsına olan (v k y) kökündendir. Takvâ deyip de geçmemeli! Takvâ sahibi mü'min, veliyyullah demektir. Kur'ân-ı Kerîm, evliyâullâhı, (îmân edip müttaki olanlardır) diye târif eder. Takvânın türlü tarifleri vardır: Takvâ: Allâh'a itaat edip isyan etmemek, O'nu anıp, unutmamak, O'na şükredip küfrân-ı ni'met (nankörlük) etmemek, diye tarif edilmiştir.

Takvâ, bütün yasakları bırakıp, emirleri yapmak, diye de tarif edildiğinden, dünya ve âhiret iyiliklerini kucaklamış bulunmaktadır. Takvâyı Hz. Ali'den sormuşlar: Celîl (Allah)'dan korkmak, Tenzîl (Kur'ân) ile amel etmek, kalîl (az)'e kanaat etmek, rahîl (göç) gününe yâni ölüme hazırlanmak, diye cevap vermişlerdir.

Ömer b. Abdil-Azîz Rahimehullah'ın da, «Takvâ, Allâh'ın yasaklarını bırakmak, emirlerini yerine getirmektir. Bundan sonra Cenâb-ı Hakk'ın nasîb ettiği iyilikler de hayır üstüne hayırdır.» dediği rivâyet edilmektedir.

Takvâ, Cenâb-ı Hak'ın seni sakındırdığı yerlerde değil, emrettiği yerlerde seni bulup görmesidir, diye tarif edenler: Allâh'a karşı geleceksen seni görmeyeceği yerde karşı gel, yahut mülkünden çıkıp başka yer varsa oraya git, ya da Allah'dan başkasının rızkını ye! diye âsîleri îkaz ederek bu hallerin imkânsızlığına işâret etmişlerdir.

Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'inde: «Azıklanın! Çünkü azıkların en hayırlısı takvâ'dır. Ey akli başında olanlar! Benden sakının!» Diğer bir âyet-i kerîmede de: «Cenâb-ı Hak'dan kulları içinde ancak âlim olanlar korkar ve çekinirler.» buyurmuştur. Talâk sûresinin 2 ve 3 üncü âyetlerinde de: «Her kim Allah'dan sakınırsa, Allah ona, sıkıntıdan çıkaracak bir yol sağlar ve ona hatırandan geçmiyen yerden rızık ihsân eder.» buyurulmuştur.

İşte bu âyet-i kerîmenin tefsirlerinde: «Allah'dan sakınarak haddini bilen ve orada durup, günahlara yaklaşmayı, Cenâb-ı Hak, harama düşmek sıkıntısından helâl'in bol ve geniş sahalarına çıkarır, cezâdan mükâfata ulaştırarak hiç ümid etmediği yerden onu rızıklandırır.» denilmiştir.

Yol üzeri bir çardakta gözleri görmez bir halde olan Zeliha, Hz. Yûsuf (A.S.)'un oradan ihtişamlı alayı ile geçtiğini öğrenince yüksek sesle: «Takvâ ve tâati sebebiyle köleleri padişah eyleyen, günah ve isyanları yüzünden de padişahları köle yapan Allâh'ı tesbîh ve tenzîh ederim...» dediği vârid olmuştur. Abdullah b. Sehl de: «Her kim Hz. Peygamber'in sünneti (yolu)'ni izlerse, Cenâb-ı Hak, onu sapıkların şerrinden korur ve ümidinin üstündeki cennetine ulaştırır.» buyurmuştur. Sabırla Allâh'ın yasaklarından çekinen kimseyi, Allah darlıklardan kurtarır. İbn-i Abbâs (r.a.), «Müttakileri Cenâb-ı Hak, dünyâ gâilelerinden, ölüm serhoşluklarından ve kıyamet gününün zorluklarından kurtarır.» demiştir. Âyet-i kerîme, müfessirlerin çoğuna göre, Avf b. Mâlik el-Eşcaî hakkında nazil olmuştur. Avf'ın Sâlim adlı oğlu, müşriklere esir olmuştu. Avf, Resûl-i Ekrem'e gelerek, oğlunun esir olduğunu, anasının pek çok çırpındığını arz ederek bu hâlin değişmesi için ne buyurursunuz? diye tazallüm-i halde bulundu. Hz. Peygamber (S.A.S.) Efendimiz, «Allâh'ın haram kıldığı şeylerden sakın ve sabret, sana ve anasına (Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm)'i çok okumanızı tavsiye ederim.» buyurmuşlardır. Avf hemen eve giderek hanımına Resûl-i Ekrem'in emirlerini söyledi. Her ikisi de bu sîgaya devam ettiler. Çok sürmeden esir olan çocukları, kurtularak beraberinde birçok koyun ve mal ile hasretli ana ve babasına kavuştuğu rivayet edilmektedir. Hz. Ömer (r.a.)'in oğluna yazdığı vasiyyetinde: «Allah'dan sakınmanı sana tavsiye ederim. Şüphe yok ki, kendisinden korkanı korur, kendisine ödünç veren (rızası için iyilik yapan)'ı mükâfatlandırır, kendisine şükredenim nîmetini artırır, o halde takvâyı daima gözönünde tutarak kalbini de onunla cilâlandır.» diye ikazda bulunmuştur. Hz. Alî halife olduğunda, bir müfreze başına tâyin ettiği kumandana: «Behemahal karşılaşacağın ve Ondan başka sonuç ve varacağın yer olmayan Allâh'dan sakınmanı sana tavsiye ederim. Dünyâ ve âhîret takvâsız elde edilebilir

mi?» diye tavsiyede bulunmuştur. Hocasından tavsiye dileğinde bulunan bir öğrencisine hocası: «Çocuğum! Sana bütün âlemlerin Rabb'ı olan Allah'ın evvelîn ve âhirîn (evvelki ve sonrakiler)'e buyurduğu tavsiyeyi hatırlatırım: «Sizden evvel Ehl-i Kitâb'a da, size de (Allah'dan sakının) diye vasiyyet etmiştik. Kâfir olursanız O'na ne!..» Resûl-i Ekrem (S.A.S.) Efendimiz de: «İnsanların en şerefliisi olmak istiyen, Allah'dan sakınsın.» buyurmuşlardır. Takvâ, Kur'ân-ı Kerîm'de îman, tevbe, tâat, ma'siyeti terk, ihlâs ve haşyer (korku) mânâlarına da gelmiştir.

İbn-i Verdî meşhur Lâmiyye'sinde:

«Pehlivan, hasmını yenen, ülkeleri titreten değil, asıl hasmı olan nefsi yenerek, Allah'dan sakınan müttekîdir.» demiştir.

Kısa bir imtihan devresinden ibaret olan bu muvakkat hayat. ebediyyetin fidanlığı olması bakımından pek önemlidir. Gençliğini Allah'a verenin ihtiyarlığını Allah korur. Günahlarla yıpranan vücut, ihtiyarlıkta ârızalarla perişan olur. Bol zamanlarında Allah'a itaat edenleri darlıktan Allah kurtarır. Gülerek günah işliyen, ağlayarak cehennemî boylar. Nefs, kötülüğü ısrarla emreden amansız bir iç düşmandır. Bunun önüne ancak takvâ (Allah korkusu) ile geçilir. Açlıktan başka ilâçlar da ona pek tesir etmez. Doktorun tavsiye ettiği (perhizi)'ne uymayan kimse, aldığı ilâçlardan nasıl faydalanmazsa, günahlar içinde yüzenlerin de yaptıkları ibadetleri böylece tesirsiz kalır. Haram (günahlar)'ı bırakmak farz olduğu gibi, farzları da bırakmak haramdır. Faydalı şeyleri çoğaltmaktan, zararlı şeyleri azaltmak, daha hayırlıdır. İşte böylece takvânın önem ve şerefini Hz. Peygamber (S.A.S.) Efendimiz, «Dünyâ şerefi mal ile, âhîret şerefi de takvâ ile dir.» hadîs-i şerîfleriyle beyân buyurmuşlardır.

(Devamı var)

H a d î s

Ebû Saîd-i Hudrî (r.a.)'den Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz şöyle buyurmuştur :

“Doğru ve emniyetli tâcir (kıyâmet gününde) peygamberler, doğrular ve şehitlerle berâberdir.”